

การพัฒนาเฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวาของกลุ่มจักสานผักตบชวามานว่งฮ่อง
อำเภอลานกระบือจังหวัดกำแพงเพชร
อำไพ แสงจันทร์ไทย^{1*} และ จิรวัดน์ พิระสันต์²

PRODUCT DEVELOPMENT OF WATER HYACINTH FURNITURE. OF BAN WONG KLONG
GROUP, LANKRABUE DISTRICT, KAMPHAEGPHET PROVINCE.

Ampai Sangjanthai^{1*} and Jirawat Phirasan²

¹ นักศึกษาปริญญาโทสาขาวิชาศิลปะและการออกแบบคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวรจังหวัดพิษณุโลก

² อาจารย์ประจำคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวรจังหวัดพิษณุโลก

¹ Graduate Students, Department of Art and Design, Faculty of Architecture, Naresuan University, Phitsanulok

² Lecturer, Faculty of Architecture, Naresuan University, Phitsanulok

* Corresponding author E-mail : ampaidesign@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาเฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวา ของกลุ่มจักสานผักตบชวามานว่งฮ่อง อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการผลิตและพัฒนาเฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวามานว่งฮ่อง และประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อการพัฒนารูปแบบเฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวาที่ออกแบบขึ้นใหม่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ กลุ่มผู้บริโภคที่มีความพึงพอใจต่อการพัฒนารูปแบบเฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวามานว่งฮ่อง ในตำบลลานกระบือ โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยการพัฒนารูปแบบเฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวาที่ออกแบบขึ้นใหม่ จากกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มผู้บริโภคที่มีความสนใจในงานเฟอร์นิเจอร์ ในอำเภอเมืองกำแพงเพชร จำนวน 4,830 คน การกำหนดขนาด กลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ตามทฤษฎีของ Glenn จึงได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 98 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนารูปแบบเฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวามานว่งฮ่องและนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าร้อยละเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิจัยพบว่าแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบเฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวามานว่งฮ่องได้แนวคิด รูปทรงเรขาคณิต กำหนดขนาดตามขนาดสัดส่วนของมนุษย์เน้นเพื่อประโยชน์ใช้สอย ซึ่งผลการประเมินมาตรฐานผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์ต้นแบบจากผู้เชี่ยวชาญ และผลการประเมินความพึงพอใจในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบเฟอร์นิเจอร์ จากผักตบชวามานว่งฮ่องใหม่อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.52, S.D.= 0.01)

ABSTRACT

The research of the developing furniture from water hyacinth of Ban Wongkong Water Hyacinth Basketwork Club, Lankrabue District, Kamphaengphet province has a objective in studying the process and development of furniture from water hyacinth and contentment of the consumer toward the new design of water hyacinth-furniture The population used in the research: consumer satisfaction with development of furniture from water hyacinth house band Gong. In Tambon lankrabue by samples used in research. Development of a water hyacinth furniture from the new design. From a sample group of consumers that are interested in furniture. In Amphoe mueang kamphaeng Phet number 4830 sample sized ones by means of sampling the accident Accidental Sampling based on the theory of Glenn has a sample of 98 people, a tool used in the research is composed of Questionnaire, satisfaction with development of a water hyacinth furniture from home styles, Gong and the information provided by the data analysis the average value per cent Standard deviation (S.D.)

The research developing the original water hyacinth-furniture by design it in geometric shapes, setting the size using human physiology, focuses on the utility of the product resulted from the evaluation in standard of furniture development of the specialist and from the consumer satisfaction survey in developing the original water hyacinth-furniture are in the level of very high.

Keywords Production Developing basketwork product Furniture from water hyacinth of BanWongkong

บทนำ

ศิลปกรรมท้องถิ่น มีอิทธิพลต่อโลกในยุคปัจจุบันนี้มากไม่ว่าสิ่งใดในโลกล้วนเกิดขึ้นจากฝีมือมนุษย์การเปลี่ยนแปลงรูปทรงของธรรมชาติให้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ความต้องการด้านการใช้งานความสะดวกสบาย และทางด้านจิตใจเป็นความต้องการของมนุษย์อย่างไม่จำกัดมนุษย์ต้องการสิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอจึงเกิดแรงผลักดันให้มีการสร้างสรรค์ผลงานต่าง ๆ รอบตัวเรา จะสังเกตได้ว่าแต่ละสิ่งนั้นล้วนมีการจัดการทั้งสิ้น เช่น บ้านพักอาศัยมนุษย์รู้จักการนำวัสดุท้องถิ่นมาประกอบเป็นที่พักอาศัยหลบแดดฝนหรือเพื่อความเป็นส่วนตัว จนกลายมาเป็นปัจจัยหนึ่งในสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและมีวิวัฒนาการแปรเปลี่ยนมาโดยตลอดตามความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์มีการออกแบบตัดแปลงแก้ไขและปรับปรุงให้เหมาะสมกับยุคสมัยและเทคโนโลยียุคสมัยนั้นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่นเดียวกันย่อมมีวิวัฒนาการแปรเปลี่ยนตามไปด้วยจึงพบเห็นสิ่งอำนวยความสะดวกสบายและเพิ่มความสุขทางกายใจมากยิ่งขึ้น (วรรณิ์ สหสมโชค, 2549, หน้า 1)

กลุ่มจักสานผักตบชวาบ้านวังฆ้อง ซึ่งมีการจัดตั้งศูนย์หัตถกรรมผักตบชวาชั้น ในปี พ.ศ. 2543 ของกลุ่มสตรีบ้านวังฆ้อง อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร นำโดยนางลำพัง สุวรรณจันทร์ศรีได้เป็นผู้นำในการรวมกลุ่มสตรีอาสาพัฒนาบ้านวังฆ้อง จัดตั้งกลุ่มอาชีพสตรีขึ้นใหม่หมู่บ้านเพื่อการสร้างงานสร้างรายได้แก่สมาชิกในชุมชนการดำเนินการในเบื้องต้นนั้นกลุ่มได้กำหนดให้สมาชิกผู้ก่อตั้งได้เสนอกิจกรรมงานอาชีพคนละ 1 ชิ้นงานเพื่อที่ประชุมกลุ่มทำการคัดเลือกและหนึ่งในงานอาชีพที่ได้ถูกนำเสนอคือการจักสานผักตบชวาซึ่งเมื่อได้พิจารณาถึงความพร้อมทางด้านวัตถุดิบทักษะต้นทุนความรู้และการตลาดสมาชิกจึงลงความเห็นร่วมกัน เป็นกิจกรรมเสริมอาชีพของสมาชิกจากนั้นจึงจัดตั้งเป็นกลุ่มจักสานผักตบชวาหมู่บ้านวังฆ้อง โดยได้รับคำแนะนำในการผลิตจากศูนย์การศึกษาหอเรียนอำเภอลานกระบือสนับสนุนการจัดส่งเจ้าหน้าที่ให้ความรู้และรูปแบบในการจักสานเป็นเวลา 10 วันและได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการจัดทำเตาอบแห้งผลิตภัณฑ์จากแหล่งน้ำมันสิริกิติ์

โดยลักษณะของการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มจักสานผักตบชวาหมู่บ้านวังฆ้องได้ดำเนินการออกแบบรูปทรงลวดลายของผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง เช่น กระเป่า ตะกร้า แจกัน กล้องใส่ของ ฯลฯ ความภาคภูมิใจของกลุ่มจักสานผักตบชวาหมู่บ้านวังฆ้อง คือ ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มจักสานผักตบชวาบ้านวังฆ้องเกิดจาก การรวมกลุ่มของคนในหมู่บ้าน ซึ่งเป็นการนำวัตถุดิบในหมู่บ้านที่ไม่มีค่ามาแปรรูปให้มีราคาและคุณค่าซึ่งเป็นอาชีพเสริมทำให้คนในชุมชนมีรายได้ นอกจากนี้กลุ่มหัตถกรรมจักสานผักตบชวายังเป็นแหล่งเรียนรู้ของบุคคล กลุ่ม/องค์กรต่าง ๆ ที่สนใจ เพื่อจะได้สืบทอดภูมิปัญญาทางด้านนี้ให้คงอยู่ต่อไปโดยมีการดำเนินการออกแบบและพัฒนาฝีมือมาโดยต่อเนื่อง ในด้านรูปทรงต่าง ๆ เช่นกระเป่าตะกร้าแจกันกล้องใส่ของ และมีการพัฒนาลวดลายต่าง ๆ โดยทางกลุ่มจักสานผักตบชวายังมีความต้องการทางการพัฒนารูปแบบของผลิตภัณฑ์ เพื่อทำให้เกิดความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

เฟอร์นิเจอร์เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่คู่กับคนไทยทุกบ้านเรือนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีเฟอร์นิเจอร์ ไว้สำหรับใช้งานต่าง ๆ ปัจจุบันผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์มีการพัฒนารูปแบบที่ทันสมัย มีความสอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้บริโภค รวมไปถึงการนำวัสดุที่ได้จากธรรมชาติมาประยุกต์ใช้กับการออกแบบผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์ เพื่อให้มีรูปแบบที่น่าสนใจ และมีความเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มจักสานผักตบชวาบ้านวังฆ้อง อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาและพัฒนาวัสดุธรรมชาติของผักตบชวาซึ่งเป็นพืชเจริญเติบโตได้ง่าย จึงมีการนำมาพัฒนาเป็นเฟอร์นิเจอร์ เนื่องจากเป็นพืชที่เส้นใยสามารถที่จะนำมาทำเป็นผลิตภัณฑ์ได้หลายชนิด จึงได้มีการพัฒนารูปแบบเฟอร์นิเจอร์จากผลิตภัณฑ์ผักตบชวา เพื่อเพิ่มทางเลือกที่หลากหลายให้แก่กลุ่มผู้บริโภค โดยใช้การบูรณาการองค์ความรู้ใหม่ กับความสามารถ และความถนัดเดิมของ กลุ่มจักสานผักตบชวาบ้านวังฆ้อง เป็นการส่งเสริมอาชีพสร้างรายได้ให้กับชุมชน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษากระบวนการผลิตของชุมชนกลุ่มจักสานผักตบชวาบ้านวังฆ้องเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบ
2. เพื่อพัฒนาเฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวาของกลุ่มจักสานผักตบชวาบ้านวังฆ้อง อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร
3. เพื่อประเมินคุณภาพ มผช.402/2547 และความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อการพัฒนารูปแบบเฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวาบ้านวังฆ้องที่ออกแบบขึ้นใหม่

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษากระบวนการผลิตเฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวาของชุมชน กลุ่มจักสานผักตบชวา ประกอบด้วย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาได้แก่
    - 1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหาของกระบวนการผลิต รูปแบบผลิตภัณฑ์ และตลาด
    - 1.2 ขอบเขตการผลิตเฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวา จำนวน 4 ตัว ได้แก่ โต๊ะกลาง จำนวน 1 ตัว เก้าอี้ยาว จำนวน 1 ตัว และเก้าอี้เตี้ย จำนวน 2 ตัว
    - 1.3 ขอบเขตด้านความพึงพอใจ ในด้านของรูปแบบ หน้าที่ใช้สอย และความสะดวกสบายในการใช้งาน
    - 1.4 ขอบเขตด้านมาตรฐานของมาตรฐาน (มผช.402/2547) ประกอบด้วยลักษณะทั่วไป เส้นผักตบชวา ลวดลาย สี การประกอบด้วยวัสดุอื่น และการเคลือบเงา
  2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างได้แก่
    - 2.1 ขอบเขตประชากรที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 18 คน ประกอบด้วยกลุ่มผู้นำท้องถิ่น จำนวน 2 คน และกลุ่มผู้ผลิต จำนวน 16 คน
    - 2.2 ขอบเขตกลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย กลุ่มผู้นำท้องถิ่น นายโชน สุวรรณจันทร์ ผู้ใหญ่บ้านวังฆ้อง และกลุ่มผู้ผลิตผักตบชวาจำนวน 2 คน ได้แก่ นางลำพึง สุวรรณจันทร์ศรี และนางระพิน เช็กศูนย์ด้านการพัฒนารูปแบบเฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวา ของกลุ่มจักสานบ้านวังฆ้อง อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชรถูกกำหนดขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้
  - 2.3 ขอบเขตประชากรที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 18 คน กลุ่มผู้ผลิตจำนวน 16คน และ นักพัฒนาชุมชน จำนวน 2 คน
  - 2.4 ขอบเขตกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 คน ประกอบด้วยนักพัฒนาชุมชน นางสาวเกสร กันสุม กลุ่มผู้ผลิตผักตบชวาจำนวน 2 คน นางลำพึง สุวรรณจันทร์ศรี และนางระพิน เช็กศูนย์
3. ขอบเขตด้านการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อการพัฒนารูปแบบ
จากกลุ่มผู้บริโภคที่มีความสนใจในงานเฟอร์นิเจอร์ ในตำบลลานกระบือ โดยมีกลุ่มประชากร จำนวน 4,830 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลลานกระบือ, 2554, หน้า 6) โดยมีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูป ตามวิธีสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ตามทฤษฎีของ Glenn (2004 as cited in Yamane, 1967 อ้างอิงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 48) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน $\pm 10\%$ และระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยทั้งสิ้น จำนวน 98 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการพัฒนาเฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวา ของกลุ่มจักสานผักตบชวาบ้านวังฆ้องอำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษากระบวนการผลิตของชุมชนกลุ่มจักสานผักตบชวาบ้านวังฆ้องเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือแบบสัมภาษณ์การศึกษาการผลิตงานจักสานผักตบชวา ของชุมชนกลุ่มจักสานผักตบชวาบ้านวังฆ้อง เพื่อการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล เมื่อสรุปข้อมูลเรียบร้อยแล้วจะนำมาวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับเนื้อหาแนวคิด เพื่อนำมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ต้นแบบ
2. การพัฒนาเฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวาของกลุ่มจักสานผักตบชวาบ้านวังฆ้อง อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือ แบบประเมินรูปแบบผลิตภัณฑ์ โดยรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่มีความเหมาะสม ประเมินโดย

1. นางลำพึง สุวรรณจันทร์ศรี ประธานกลุ่มจักสานผักตบชวาบ้านวงษ์
2. นางระพิน เชื้อศูนย์ รองประธานกลุ่มจักสานผักตบชวาบ้านวงษ์
3. นางสาวเกสร กันสุข นักพัฒนาชุมชนจังหวัดกำแพงเพชร

เพื่อนำมาซึ่งรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่มีความเหมาะสมตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์มากที่สุด

3. การประเมินคุณภาพ และความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อการพัฒนารูปแบบเฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวาบ้านวงษ์ ซึ่งได้ออกแบบขึ้นใหม่ โดยทำการประเมินความพึงพอใจ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุทัศน์ พรหมสายใจ ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ โปรแกรมวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

2. อาจารย์ณัฐธิกานต์ ปิ่นจุไร ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ โปรแกรมวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

3. นางสาวพันวรรษา ดั่งเนียม นักวิชาการมาตรฐานสินค้าจังหวัดกำแพงเพชร

โดยการวิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อสรุปผลในด้านความพึงพอใจต่อมาตรฐาน มพช. 402/2547 ที่มีต่อการพัฒนาเฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวาของกลุ่มจักสานผักตบชวาบ้านวงษ์

การแปลผลการประเมินระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ต้นแบบเฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวา กำหนดค่าในการวัด คือ มาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert-type Scale) ดังนี้

กำหนดเกณฑ์แบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ยดังนี้ (ธานินทร์ ศิลปะจารุ, 2553, หน้า 75)

- 5 หมายถึง ระดับความพึงพอใจมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับความพึงพอใจมาก
- 3 หมายถึง ระดับความพึงพอใจปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อย
- 1 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาเฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวา ของกลุ่มจักสานผักตบชวาบ้านวงษ์ อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร ผู้วิจัยได้ดำเนินงานและวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาโดยดำเนินงานวิจัยให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ดังนี้

1. สรุปผลกระทบการผลิตของชุมชนกลุ่มจักสานผักตบชวาบ้านวงษ์

จากการสัมภาษณ์และรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ การศึกษาเรื่องกระบวนการผลิต รูปแบบและตลาดของชุมชนกลุ่มจักสานผักตบชวาบ้านวงษ์ ผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ในปัจจุบันมาพัฒนา และความรู้ทางด้านกระบวนการผลิตในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อพัฒนาเป็นรูปแบบเฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวา ซึ่งกลุ่มจักสานผักตบชวาบ้านวงษ์ ที่เกิดจากการร่วมตัวของคนในชุมชน เพื่อนำไปสู่งานหัตถกรรมหรืองานฝีมือที่เกิดจากภูมิปัญญา ความรู้ทางท้องถิ่นเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบ ที่มีผลต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวาของชุมชนกลุ่มจักสานผักตบชวาบ้านวงษ์อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร ดังนี้

1.1 ด้านแปรรูปวัสดุผลิตภัณฑ์จากผักตบชวา

1.1.1 การคัดเลือกขนาดผักตบชวา ต้องเลือกขนาดของก้านผักตบชวา ที่มีความยาวไม่ต่ำกว่า 1 ฟุต นำต้นผักตบชวามาล้างให้สะอาดและนำไปต้นผักตบชวามาตากแดดจนแห้ง

1.1.2 ล้างผักตบชวาที่ทำการล้างทำความสะอาดเรียบร้อยแล้ว นำผักตบชวามาตากแดดให้แห้ง ใช้เวลาประมาณ 3 – 5 วัน หรือจนกว่าจะแห้งสนิท เมื่อแห้งแล้วผักตบชวาจะเป็นสีขาว

1.1.3 เครื่องรีดเส้นผักตบชวา ที่จะนำมาทำเป็นผลิตภัณฑ์ในรูปแบบต่าง ๆ การรีดผักตบชวา จะใช้เครื่องรีดผักตบชวาเพื่อให้แบนเรียบ ก่อนนำไปขึ้นรูป

1.1.4 การถักเปียโดยการนำผักตบชวาที่ได้แบ่งไว้เป็นส่วน ๆ จำนวน 3 เส้นมารวบกันทั้ง 3 เส้นเข้าด้วยกัน ต่อมาถักขึ้นและลงเป็นเปียเหมือนการถักเปียผม จนสุดเส้นผักตบชวาการต่อเส้นผักตบชวา โดยนำเส้นผักตบชวาเส้นใหม่มาประกบเส้นเปียต่อกัน และรวบเส้นที่ต่อไว้กับเส้นใหม่เข้าด้วยกัน แล้วถักเปียไปเรื่อย ๆ ประมาณ 35 - 50 เมตร

1.1.5 ฉีกออกเป็นเส้นเล็ก ๆ นำเส้นผักตบชวาม้วนเป็นลายเกลียว โดยใช้เส้นผักตบจำนวน 2 เส้น เพื่อเตรียมไว้ทำการขึ้นรูป

1.1.6 การขึ้นรูปกระเป๋าก็กตบชวา นำเส้นเปียหรือเส้นเกลียวมาถักขึ้นรูปกระเป๋าก็ก โดยแบบพิมพ์โม่ต้นแบบ ในการขึ้นรูป ใช้เข็มหมุดปักตรงจุดเริ่มต้นจากกันกระเป๋าก็ก ถักเป็นลวดลายต่าง ๆ ตามรูปแบบและความสูงที่ต้องการ

1.1.7 การขึ้นรูปตะกร้าทรงกลม นำเส้นผักตบชวาที่ทำการถักเปียไว้มาขึ้นรูป ตามต้นแบบโม่ที่มีลักษณะ รูปทรงที่กำหนด ในการขึ้นรูปโดยการขึ้นรูปจากฐานด้านบนลงมาด้านล่าง โดยใช้เส้นผักตบชวาเป็นตัวขัดกับเส้นผักตบลายเปียจนเสร็จสมบูรณ์

1.2 ด้านรูปแบบผลิตภัณฑ์จักสานผักตบชวาม้วนขึง

ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มจักสานผลิตภัณฑ์ผักตบชวาม้วนขึง ในรูปทรง ต่าง ๆ เช่น กระเป๋าก็ก ตะกร้า แจกันซึ่ง มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง จากหน่วยงานภายนอก และการนำทักษะความรู้ความเชี่ยวชาญ มาสู่การพัฒนาต่อยอด กระบวนการขึ้นรูปเป็นผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวาของกลุ่มจักสานบ้านวังฆ้อง

ภาพ 1 แสดงผลิตภัณฑ์จักสานผักตบชวาม้วนขึง

1.3. ด้านลวดลายผลิตภัณฑ์จักสานผักตบชวาม้วนขึง

การพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยทางกลุ่มได้ดำเนินการออกแบบรูปทรง ลวดลายผลิตภัณฑ์จากผักตบชวา โดยการ พัฒนาฝีมือด้วยความชำนาญต่อเนื่อง ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผักตบชวาในรูปแบบลวดลายต่าง ๆ เช่น แสดงลายน้ำไหลลาย 2 ลายก้างปลา ลายน้ำไหลเปีย ลายเม็ดแตง ลายเปียไขว้ลายดอกแก้ว ลายแมงมุม 4 ขา ลายตาเขลว ลายดอกพิกุล เป็นต้น การผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ผักตบชวา ซึ่งถือว่าเป็นงานหัตถกรรมพื้นบ้านของอำเภอลานกระบือ ที่ได้เกิดแนวความคิดในการรวมกลุ่มกันขึ้น เพื่อเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของไทย ในด้านการจักสาน โดยการนำผักตบชวามาประยุกต์เป็นผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ที่สร้างรายได้ให้กับ กลุ่มจักสานผักตบชวาม้วนขึง อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร (ลำพึง สุวรรณจันทร์ศรีมี นายโชย สุวรรณจันทร์ และ นางระพิน เชื้อศูนย์, 2555 : สัมภาษณ์)

ลายน้ำไหลลาย 2

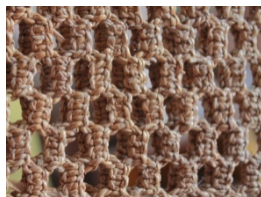
ลายก้างปลา 2

ลายน้ำไหลเปีย

ลายเปียโซว์

ลายแมงมุม 4 ขา

ลายตาขเหลว

ลายดอกแก้ว

ลายดอกพิกุล

ลายเม็ดแตง

ภาพ 2 แสดงลวดลายผลิตภัณฑ์จักสานผักตบชวาบ้านวังฆ้อง

2. ผลการพัฒนาเฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวาของกลุ่มจักสานผักตบชวาบ้านวังฆ้อง อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร

จากการศึกษาและรวบรวมข้อมูลทั่วไป ของกลุ่มจักสานผักตบชวาบ้านวังฆ้องการศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวา และความรู้ในกระบวนการขั้นตอนการทำผลิตภัณฑ์ ในรูปแบบต่าง ๆ จากทรงคุณค่าและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์รูปแบบผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวารูปแบบใหม่ สิ่งเหล่านี้ล้วนเกิดจากกระบวนการทางความคิดที่สั่งสมมาจาประสบการณ์ เพื่อนำไปสู่งานหัตถกรรมท้องถิ่น ผู้วิจัยได้มีการพัฒนารูปแบบเฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวาของกลุ่มจักสานผักตบชวาบ้านวังฆ้อง ผู้วิจัยสรุปแนวความคิด ในการพัฒนาเฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวา ของกลุ่มจักสานผักตบชวาบ้านวังฆ้องออกแบบตามแนวคิดกำหนดรูปเป็นแบบรูปทรงเรขาคณิต ได้ผลิตภัณฑ์ เฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวาของกลุ่มจักสานผักตบชวาบ้านวังฆ้อง จำนวน 5 แบบ โดยมีผลการประเมินความพึงพอใจในด้านรูปแบบจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

ตาราง 1 แสดงผลวิเคราะห์การพัฒนารูปแบบเฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวบ้านวังซ้อง อำเภอสามกระบือจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 5 รูปแบบ

แบบที่	การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์	ระดับความพึงพอใจ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.		4.33	0.58	มากที่สุด
2.		4.67	0.58	มากที่สุด
3.		4.00	1.00	มาก
4.		3.67	0.58	มาก
5.		4.33	0.58	มากที่สุด
รวม		4.20	0.19	มากที่สุด

จากตาราง 1 ผลการวิจัยพบว่า การประเมินความพึงพอใจของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ที่มีต่อการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวา ของกลุ่มจักสานผักตบชวบ้านวังซ้อง อำเภอสามกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร อยู่ในระดับมากที่สุด คือรูปแบบที่ 2 ซึ่งเป็นรูปทรงที่ทางกลุ่มมีความสนใจ และสามารถทำได้เนื่องจากมีรูปทรงที่มีความโค้งมน จากการพัฒนารูปแบบเฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวาของกลุ่มจักสานผักตบชวบ้านวังซ้อง อำเภอสามกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร โดยผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญ มีความพึงพอใจต่อการพัฒนารูปแบบเฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวา ทั้ง 5 แบบในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.20$, S.D.= 0.19) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยผู้เชี่ยวชาญ มีความพึงพอใจในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์แบบที่ 2 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.67$, S.D.= 0.58) รองลงมา คือ ผลิตภัณฑ์รูปแบบที่ 1 ($\bar{X}=4.33$, S.D.= 0.58) กับ ผลิตภัณฑ์ รูปแบบที่ 5 ($\bar{X}=4.33$, S.D.= 0.58) ผลิตภัณฑ์รูปแบบที่ 3 ($\bar{X}=4.00$, S.D.1.00) และผลิตภัณฑ์รูปแบบที่ 4 ($\bar{X}=3.67$, S.D.= 0.58)

กระบวนการและขั้นตอนการผลิตเฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวา ของกลุ่มจักสานผักตบชวบ้านวังซ้อง อำเภอสามกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร ผู้วิจัยได้ดำเนินการผลิตเฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวา โดยมีกระบวนการผลิตตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

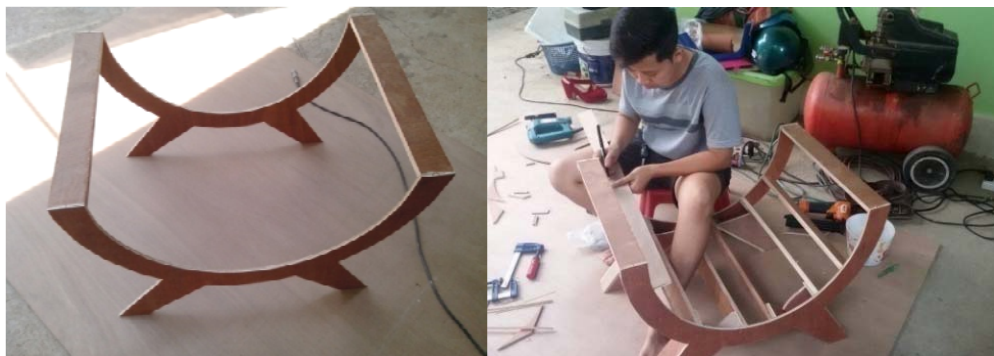
ภาพ 3 แสดงการประกอบโครงสร้างเก้าอี้เดี่ยว

การทำโครงสร้างเก้าอี้เดี่ยว ใช้ไม้อัดขนาด 10 มิลลิเมตร มาเป็นโครงสร้างด้านบนของตัวเก้าอี้ โดยมีการร่างแบบตามขนาดที่ได้กำหนดไว้บนไม้อัดและทำการตัดโครงสร้างจำนวน 2 ชิ้น เพื่อการทำโครงสร้างจำนวน 2 ตัว การทำโครงสร้างเดี่ยวโดยการใช้ไม้ MDF ขนาด 20 มิลลิเมตร เป็นโครงสร้างภายใน หรือที่เรียกว่า การวางลูกตั้งให้กับโครงสร้าง เพื่อทำให้เกิดความแข็งแรงมากยิ่งขึ้น การวางลูกตั้งโครงสร้างภายใน จำนวน 7 ชิ้น ต่อ 1 ตัว การประกอบทำโครงสร้างเดี่ยว โดยการใช้แม็กยิงตะปูหรือการตอกตะปูขนาด 2 นิ้ว ในการยึดติดชิ้นงานนั้น จะใช้กาวลาเท็กซ์ทายึดติดไม้เป็นโครงสร้างภายใน เพื่อทำให้เกิดความแข็งแรงมากยิ่งขึ้น

ภาพ 4 แสดงการทำโครงสร้างเก้าอี้ยาว

การทำโครงสร้างเก้าอี้ยาว จะใช้ไม้อัดขนาด 20 มิลลิเมตร จะมีความหนามากกว่าเก้าอี้เดี่ยว เนื่องจากเก้าอี้ยาวเป็นเก้าอี้ที่สามารถนั่งได้ 2-3 คน จึงต้องมีโครงสร้างที่แข็งแรง เพราะต้องรองรับน้ำหนักมาก และการตัดชิ้นงานตามขนาดสัดส่วนที่ทำการร่างแบบไว้ จำนวน 2 ชิ้น การประกอบโครงสร้างเก้าอี้ยาว จะใช้ไม้ MDF ขนาด 20 มิลลิเมตร เป็นลูกตั้งในการทำโครงสร้างมากกว่าเก้าอี้เดี่ยว จำนวน 11 ชิ้น เพื่อรองรับน้ำหนัก จึงต้องมีโครงสร้างที่แข็งแรง

ภาพ 5 แสดงการสร้างโครงสร้างโต๊ะกลาง

การทำโครงสร้างโต๊ะกลาง ที่มีลักษณะโค้งและมีขนาดเล็ก ใช้ไม้อัดขนาด 15 มิลลิเมตร มีการตัดโครงสร้างตามลักษณะที่กำหนด(ซ้าย) และการทำโครงสร้างที่มีลูกตั้งในลักษณะแนวนอน และทำการยึดติดด้วยกาวลาเท็กซ์และยิงตะปูแม็กลม (ขวา) เพื่อให้เกิดการยึดติดได้ง่ายขึ้น ในขณะที่ทำการจักสานต้นแบบ

ภาพ 6 แสดงการขึ้นรูปผลิตภัณฑ์จักสานผักตบชวา

ขั้นตอนการขึ้นรูปผลิตภัณฑ์ผักตบชวา ด้วยการยึดติดหวายในลักษณะแนวตั้ง เพื่อเป็นการสานขัดกับผักตบชวา ในการขึ้นรูปผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวา โดยการผ่าครึ่งเส้นหวายแล้วทำการเหลาเพื่อลบคมไม่ให้เรียบร้อยเพื่อการขึ้นรูปผลิตภัณฑ์ในขั้นตอนต่อไป การสานขึ้นรูปผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์ จากผักตบชวา โดยใช้เส้นผักตบชวาที่ถักเป็นเส้นเปียเส้นเล็ก ๆ มาทำการสานในลักษณะลายขัด คือการยก 1 ชั้ด 1 สลับกันไปมา ตามโครงสร้างที่กำหนดไว้ มีลักษณะของการสานจากด้านนอก เข้ามาทางด้านในจนรอบตัวเก้าอี้ยาว การสานขึ้นรูปผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวา จบรอบทั้งด้านนอกและด้านในของโครงสร้างเก้าอี้ยาวที่สร้างไว้ตามกำหนด จนเสร็จสมบูรณ์

ภาพ 7 แสดงรูปแบบเฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวาและการอบรมควัน

ขั้นตอนการอบรมควันผักตบชวา ทำให้ผลิตภัณฑ์ผักตบชวาไม่เกิดเชื้อรา โดยการใช้ถุงพลาสติก หรือถุงดำในการคลุมชิ้นงาน เนื่องจากชิ้นงานมีขนาดใหญ่ จึงต้องใช้ถุงพลาสติก คลุมแทนการใช้ตู้อบ และใช้เวลาการอบ 1-2 วัน หลังจากอบก้ามะถัน แล้วนำชิ้นงานมาตากแดดประมาณ 2-3 วัน เพื่อการกำจัดกลิ่นเหม็นของสารก้ามะถันที่ใช้ในการอบ

ภาพ 8 แสดงการพันเคลือบเงาผลิตภัณฑ์ผักตบชวาและการตกแต่งชิ้นงานผลิตภัณฑ์ผักตบชวา

การพันเคลือบเงาผลิตภัณฑ์ผักตบชวา เพื่อให้ผลิตภัณฑ์ผักตบชวามีความคงทนมากยิ่งขึ้น และยังช่วยป้องกันแมลงต่าง ๆ การพันเคลือบนั้น จะใช้แล็กเกอร์ หรือ วานิช ในการพันเคลือบจนทั่วชิ้นงาน การตกแต่งชิ้นงานผลิตภัณฑ์ผักตบชวาด้วยหนังเพื่อเป็นการตกแต่งชิ้นงานให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น และการทำเบาะนั่งด้วยผ้ากำมะหยี่สีดำในการหุ้มตัวเบาะและยังมีกระจกบนหน้าโต๊ะกลางเพื่อสามารถวางของได้

3. ผลการประเมินคุณภาพ และความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อการพัฒนารูปแบบเฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวาที่ออกแบบขึ้นใหม่

3.1 สรุปผลการประเมินคุณภาพต่อการพัฒนารูปแบบเฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวา และการประเมินมาตรฐาน มผช.402/2547 เฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวาของกลุ่มจักสานผักตบชวาม่วงห้อย อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจมาตรฐาน มผช. 402/2547 ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ

ลักษณะ ที่ตรวจสอบ	เกณฑ์ที่กำหนดมาตรฐาน มผช. 402/2547	ระดับความพึงพอใจ		
		$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ลักษณะทั่วไป	ประณีต สวยงาม แข็งแรง มั่นคง รูปทรงเหมาะสม ไม่บิดเบี้ยวไม่มีรา ปรากฏให้เห็นเด่นชัด	3.67	0.58	มาก
2. เส้นผักตบชวา	มีขนาดของเส้นสม่ำเสมอ เหนียวนุ่มไม่เปราะ/ขาดง่าย	4.00	1.00	มาก
3. ลวดลาย	ประณีต สวยงาม ถูกต้องตามลักษณะลาย และไม่เห็นรอยต่อลายเด่นชัด	3.67	0.58	มาก
4 สี	สม่ำเสมอ (ยกเว้นกรณี ที่มีการย้อมไล่ระดับสี) ไม่ต่าง หลุดลอก เมื่อลูบผลิตภัณฑ์ สีต้องไม่ติดมือ	3.33	0.58	ปานกลาง
5. การประกอบ ด้วยวัสดุอื่น	ประณีต ติดแน่น คงทน บริเวณรอยต่อเรียบร้อย ไม่เห็นร่องรอยของตะปูหรือโลหะ และไม่มีรอยเปื้อนของสารที่ใช้ยึดติดชิ้นส่วนเข้าด้วยกัน กรณีเป็นโลหะต้องไม่เป็นสนิม กรณีเป็นวัสดุธรรมชาติต้องไม่เห็น ร่องรอยการเจาะกีดกันของแมลง	4.33	0.58	มาก
6. การเคลือบเงา	เรียบ สม่ำเสมอ ไม่เป็นเม็ด เป็นคราบกรอบ แตก หลุด หรือลอก	3.33	0.58	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม		3.72	0.17	มาก

จากตาราง 2 ผลการวิจัยพบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าเฉลี่ย เกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด มผช.402/2547 พบว่าการประเมินมาตรฐานของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวามันว้างช่อง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.72$, S.D. = 0.17)

3.2 ผลการประเมินความพึงพอใจพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวา ของกลุ่มจักสานผักตบชวามันว้างช่อง อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร

ตาราง 3 แสดงผลค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวา ของกลุ่มจักสานผักตบชวามานว่งฮ่อง

ข้อ	การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์	ระดับความพึงพอใจ		
		$\bar{X}$	S.D	แปลผล
1. โต๊ะกลาง				
1.1	รูปแบบ	4.59	0.53	มากที่สุด
1.2	หน้าที่ใช้สอย	4.61	0.49	มากที่สุด
1.3	ความสะดวกต่อการใช้งาน	4.44	0.59	มากที่สุด
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.55	0.05	มากที่สุด
2. เก้าอี้ยาว				
2.1	รูปแบบ	4.40	0.62	มากที่สุด
2.2	หน้าที่ใช้สอย	4.56	0.56	มากที่สุด
2.3	ความสะดวกต่อการใช้งาน	4.69	0.48	มากที่สุด
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.55	0.07	มากที่สุด
3. เก้าอี้เดี่ยว				
3.1	รูปแบบ	4.55	0.66	มากที่สุด
3.2	หน้าที่ใช้สอย	4.47	0.58	มากที่สุด
3.3	ความสะดวกต่อการใช้งาน	4.41	0.59	มากที่สุด
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.48	0.04	มากที่สุด
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.52	0.01	มากที่สุด

จากตาราง 3 พบว่าผู้บริโภคที่มีความพึงพอใจต่อการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวา ของกลุ่มจักสานผักตบชวามานว่งฮ่อง พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.01) เมื่อจำแนกตามรูปแบบผลิตภัณฑ์ตามประเภท พบว่า ผู้บริโภคมีความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ประเภทโต๊ะกลางอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D.= 0.05) และเก้าอี้ยาว อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D.= 0.07) รองลงมา คือ ผลิตภัณฑ์ประเภทเก้าอี้เดี่ยว ($\bar{X} = 4.48$, S.D.= 0.04) ตามลำดับ จึงสรุปได้ว่าผลรวมการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวาของกลุ่มจักสานผักตบชวามานว่งฮ่อง อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D.= 0.01)

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวา เป็นการออกแบบผลิตภัณฑ์ประเภทเฟอร์นิเจอร์ภายในบ้าน ซึ่งเป็นที่พึงพอใจของตกแต่งเพื่อประโยชน์ใช้สอย และอำนวยความสะดวกในการออกแบบและกระบวนการออกแบบขึ้นรูปแบบ ด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาพื้นฐานของชุมชนท้องถิ่น และยังแสดงทักษะความสามารถในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มผู้ผลิตจักสานบ้านว่งฮ่อง หรือช่างฝีมืออีกด้วย

จากการพัฒนาจนเกิดผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวาในรูปแบบใหม่ ปัจจัยสำคัญในการออกแบบที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ การเลือกใช้วัสดุกระบวนการผลิตและทักษะทางช่าง มาประยุกต์เพื่อการส่งเสริมเศรษฐกิจของชุมชน เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์จักสานผักตบชวา โกวิท พวงงาม (2553, หน้า 398) กล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสานภูมิปัญญาท้องถิ่น (local wisdom) หรือภูมิปัญญาชาวบ้าน (popular wisdom) หมายถึง กระบวนการหรือองค์ความรู้ของคนหรือกลุ่มคนในถิ่นใดถิ่นหนึ่ง อันเกิดจากการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษหรือจากประสบการณ์ที่ผ่านการกลั่นกรอง คัดวิเคราะห์และ นำมาใช้จนบังเกิดผล โดยอาศัยการเรียนรู้ที่มีความเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตเป็นรากฐานของความรู้ชาวบ้านที่มีลักษณะเป็นนามธรรมและรูปธรรม ตลอดจนการถ่ายทอดให้กับคนรุ่นหลัง อุดมศักดิ์ สาริบุตร (2545, หน้า 10) ได้กล่าวว่า การออกแบบโดยทั่ว ๆ ไป เพื่อนำไปสู่พัฒนาการสร้างสรรค์รูปลักษณะของเฟอร์นิเจอร์ ให้เหมาะสมกับหน้าที่

โดยเฉพาะทางด้านผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม นักออกแบบต้องพิจารณา ด้านต่าง ๆ ด้านรูปแบบ ได้แก่ รูปแบบผลิตภัณฑ์ หน้าที่ใช้สอยเหมาะสมกับการ ใช้ประโยชน์ และ ความสะดวกสบายในการใช้งานมีขนาดสัดส่วนสัมพันธ์กับผู้ใช้แต่ละวัยและเพศเหมาะสม กับสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม

จะเห็นได้ว่าปัจจุบันนี้การดำเนินชีวิตของผู้คนเปลี่ยนแปลงไป การค้นหาสิ่งที่ย่อยอำนวยความสะดวกสบาย และการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่นในการแข่งขันทางสังคม ให้เข้าสู่ความยั่งยืนทางเศรษฐกิจมากขึ้น การนำองค์ความรู้ทางด้านการพัฒนาเฟอร์นิเจอร์มาประยุกต์ใช้ในงานจักสาน การพัฒนาผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวาบ้านวังฆ้อง ในรูปแบบใหม่ และมีประโยชน์ในการใช้สอยได้อย่างกลมกลืน

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรมีการนำวัสดุผักตบชวา มาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์รูปแบบอื่น เช่น กระเป๋า, หมวก และกล่องใส่ของ เป็นต้น เพื่อเป็นการเพิ่มทางเลือกที่หลากหลายให้ผู้บริโภค และส่งเสริมศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านของไทยมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันแทนการใช้พลาสติก และเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมดั่งนั้นเครื่องจักสานไทย ซึ่งเกิดจากความคิดสร้างสรรค์และภูมิปัญญาของไทย จึงสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคน ไทยจากอดีตสืบมาจนถึงปัจจุบัน

2. ผู้วิจัยควรมีการศึกษาการนำวัสดุอื่นมาประกอบ ในการผลิต และพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวา เช่น ไม้ กระดาษ หนังส หรือโลหะต่าง ๆ เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีความประณีตบริเวณรอยต่อเรียบร้อย ติดแน่นคงทน เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมาตรฐาน รวมถึงมีรูปแบบ หน้าที่ใช้สอย และความสะดวกต่อการใช้งาน ควรดำเนินการจัดโครงการ ฝึกอบรมให้กับคนในชุมชนในการใช้ผักตบชวามาผลิต เป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เป็นการสร้างรายได้เสริมให้กับคนในชุมชน และลดปริมาณผักตบชวาที่เป็นมลพิษทางน้ำให้น้อยลง เพื่อสร้างประโยชน์ให้กับชุมชนอีกทางหนึ่ง โดยมีลักษณะทั่วไปของรูปแบบผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวารูปแบบใหม่นั้นเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีขนาดใหญ่ และมีต้นทุนการผลิตค่อนข้างสูงเนื่องจากเป็นงานที่ต้องใช้ช่างฝีมือ ที่มีความชำนาญจึงควรพัฒนาให้มีการปรับปรุงรูปแบบให้มีความหลากหลาย ในเรื่องของขนาด ลดทอนรายละเอียดของกระบวนการผลิตลง เพื่อลดต้นทุนการผลิต และค่าแรง ทำให้ผลิตภัณฑ์มีราคาถูกลงมา เพื่อให้ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคทุกระดับ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. วัสดุการสานจากพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวา จากกระบวนการผลิต จะมีการตัดแต่งวัสดุบางส่วนออก ที่เป็นส่วนที่เกินจากการสาน ซึ่งสมควรมีการนำเศษวัสดุเหลือทิ้งเหล่านี้ประยุกต์ใช้เพื่อให้สามารถใช้วัสดุได้อย่างหมดจด และสร้างความยั่งยืนให้กับชุมชน

2. วัสดุผักตบชวา สามารถประยุกต์ใช้ได้กับกลุ่มหัตถกรรมอื่น ๆ ที่มีศักยภาพด้านการแปรรูปงานหัตถกรรมจักสาน เพื่อเกิดความผสมผสานการใช้งานวัสดุให้มีความหลากหลายตามความเหมาะสม

3. ควรมีการรณรงค์เพื่อส่งเสริมความรู้และความเข้าใจของการใช้ผลิตภัณฑ์ชุมชน และผลิตภัณฑ์จากวัสดุพื้นถิ่น เพื่อสร้างทัศนคติที่ดี ด้านการใช้ผลิตภัณฑ์ชุมชน และผลิตภัณฑ์จากการประยุกต์ใช้วัสดุพื้นถิ่น

เอกสารอ้างอิง

- โกวิท พวงงาม (2553). การจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์. (หน้า 398)
- ทะเล อินเกตุ. (2551). เอกสารการศึกษาสำรวจงานประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จักสานจากผักตบชวา บ้านวังฆ้องกำแพงเพชร. : สำนักงานวิสาหกิจชุมชน.
- นิรัช สุดสังข์. (2548). การวิจัยการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ: โอ.เอส. พรีนตติ้ง เฮาส์. (หน้า 50,87-106)
- บุญชม ศรีสะอาด.(2535). การวิจัยทางการวัดผลและประเมินผล.คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรี นครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนเครื่องเรือนผักตบชวา.มผช.402/2547. สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2555, จาก<http://www.snw.ac.th>.
- ลำพึง สุวรรณจันทร์ศรีมี นายไชย สุวรรณจันทร์ และนางระพินเช็กศูนย์, กลุ่มจักสานผักตบชวบ้านวังฆ้อง. 15 ธันวาคม 2555. : สัมภาษณ์)
- วรรณิ สหสมโชค. (2549). ออกแบบเฟอร์นิเจอร์. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- องค์การบริหารส่วนตำบลลานกระบือ. (2554). แผนพัฒนาสามปีองค์การบริหารส่วนตำบลลานกระบือ. (2555-2557). กำแพงเพชร: องค์การบริหารส่วนตำบลลานกระบือ.
- อุดมศักดิ์ สาริบุตร. (2545). ออกแบบอุตสาหกรรม 6. กรุงเทพฯ : วินด์เซิร์ฟ เลเบล จำกัด.